

KIRMIZI IŞIKTA GEÇMEK

1 Nisan 2022

Yıldırım Koç

Türklerle Almanlar arasında birçok fark var. Benim en çok dikkatimi çeken, Almanların aşırı kuralcılığı. Biz şartlara göre çözüm üreten bir milletiz. Uygun zamanlarda da kuralları işlemez hale getirmede son derece ustayız. Bunun bir örneğini yayalara kırmızı ışık yanarken karşıya geçmekte yaşadım.

Almanya'nın ufak bir kentinde bir Alman sendikacısıyla akşam yemeğinden sonra, saat gece yarısına gelmişken, otele dönüyorduk. Karşıdan karşıya geçeceğiz. Yolda gelen giden araba yok. Yayalara kırmızı ışık yanıyordu. Alman arkadaşşa "hadi geçelim" diyorum, "olmaz," diyor, "kırmızı ışık yanıyor." Neyse bekledik. Alman arkadaşım, ancak yayalara yeşil ışık yanınca karşıya geçti. Böylesine kuralcıydı.

Almanların bu kuralcılığına ilişkin bir öykü aklıma geldi. Nerede okuduğumu hatırlamıyorum. Bolşevikler, Alman komünistleriyle dalga geçermiş, çünkü bir grup Alman komünisti, polisten kaçarken bir parka girmiş, "çimenlere basmayın" yazısını görünce bu talimata uymuşlar, çimenlere basmamışlar ve polise yakalanmışlar. Alman sendikacı arkadaşşıma bu öyküyü anlattım. Epeyce güldük. Neyse, bu arkadaş bir keresinde Türkiye'ye geldiğinde onu biraz eğittik; hangi durumlarda yayalara kırmızı ışık yandığında bile karşıya geçilebileceğini öğrettik.

Gerçekten, yayalara kırmızı ışık yanarken hangi durumlarda karşıya geçilir?

Birinci olasılık, yolda hiçbir aracın olmaması ve araç geçme olasılığının düşük olması. Bu konuda bizim insanımızın hiçbir kuşkusu olmaz; yolu geçirir.

İkincisi ise farklı bir durum.

Ben uzun yıllardır Ankara'da yaşıyorum. Yolum da sık sık Kızılay'a düşüyor.

Kızılay'da daima trafik polisleri olur.

Eğer, örneğin, sabah 10'da yayalara kırmızı ışık yanarken karşıdan karşıya geçmeye kalkarsanız, trafik polisi size müdahale eder, uyarır, hatta azarlar. Belki ceza bile keser.

Ancak diyelim karlı veya yağmurlu soğuk bir günde yaya geçidine geldiniz. İnsanlar birikmeye başladı. Bir kısmı dolmuşa yetişecek, bir kısmı alışveriş yapıp otobüs kuyruğuna girecek. İnsanlar birikir. Herkesin acelesi vardır. Kaç kez seyrettim. Araçlar geçerken ve yayalara kırmızı ışık yanarken bir iki kişi yola adımını atar. Onların arkasından üç beş kişi daha ilerler. Bir anda 200-300 kişi, akmakta olan trafiğe rağmen yola çıkar ve yayalara kırmızı ışık yanarken karşıya geçirir. Bugüne kadar hiçbir trafik polisinin de böyle bir durumla karşılaştığında bu kitleye müdahale ettiğine tanık olmadım.

Kırmızı ışık konusunu düşünürken, aklıma rahmetli Süleyman Demirel'in 3 Ocak 1991 genel grevi sırasında verdiği demeç geldi.

Türk-İş 3 Ocak 1991 günü ülke çapında işe gitmeme kararı aldı. Cumhurbaşkanı Turgut Özal ve hükümetin bu eylemin yasadışı olduğu ve gerekenin yapılacağı konusundaki tehditlerine karşı, muhalefet partileri Türk-İş'e destek verdi. Bu dönemdeki havayı en iyi yansıtan görüşlerden biri, o tarihlerde DYP Genel Başkanı olan Süleyman Demirel'in sözleriydi.

Süleyman Demirel'in 2 Ocak 1991 günkü açıklaması basına şöyle yansıdı:

"DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel de, 'Kötü idareye karşı olan tepkiye destek veriyoruz' dedi. Demirel, dün parti genel merkezinde gazetecilerin konuya ilişkin sorusunu yanıtlarken, eylemin genel grev değil, üretimden gelen gücü ortaya koyma olduğunu belirtti ve şunları söyledi: 'Yüzbinleri nasıl cezalandıracaksınız? Yüzbinlerin bu çeşit harekete kalkması, fiili suç bile sayılsa, bu, kanunu işlemez hale getirir. Yöneticiler, yüzbinleri cezalandırmayı düşüneneğine, işçiyi bu noktaya getiren nedenleri ortaya koysun, onlara ilgi gösterebilir. Çankaya sakini Sayın Özal, televizyonda dakikalarca övünüyor. Bu boş övünme yerine milyonların sıkıntısına eğilsin. İşçi eylemi, sıkıntı içindeki milyonların tepkisine tercümandır. Bu nedenle, herkes bu olaya sıcak bakıyor, tabii biz de sıcak bakıyoruz.'" (Milliyet, 3 Ocak 1991)

Süleyman Demirel de yayalara kırmızı ışık yanarken karşıdan karşıya geçen kitleden yanaymış.